

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$ an
9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foaie apare în fie care
Sămbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XVII.****Blaj, 19 Martie 1907.****Numărul 11.**

ADRESA

Episcopatului român gr.-cat. către Majestatea Sa în chestia proiectelor de lege școlare.

*Majestate Cesaro-Regească Apostolică!**Preagrațioase Doamne!*

Corul episcopesc și inspectorii școlari ai provinciei mitropolitane greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș, înființate în urma îngrijirii părintești a Majestații Tale, — din mai multe puncte de vedere află de periculos pentru biserica greco-catolică cărmuită și reprezentată prin ei, proiectul Escelenției Sale Domnului ministru reg. ung. privitor la „starea de drept a școalelor elementare cari nu sunt de stat, și venitele învățătorilor comunali și confesionali.”

Dupăce din lipsa timpului nu au fost în situația de a se putea înșiră dlui ministru competent păreri și temeri cu privire la singuraticile dispoziții a proiectului, acum când proiectul numit se află sub dezbateră legislativă în Cameră, și-au ținut de datorie a-și așterne reflexiunile la Cameră și a relata despre aceasta și Majestații Tale, ca celui mai înalt patron al bisericii catolice de pe teritoriul țarilor sfinte coroane ungare, implorând supunere la treptele Tronului Apostolic al Majestații Tale să Te înduri preagrațios a învrednici biserica noastră de înalta-Ți bunavoință părintească.

Textul reprezentațiunii Noastre e următorul:

*Onorată Cameră!**Ilustrii Magnați!*

Corul episcopesc al provinciei mitropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș pe cum și sftnicii școlari invitați spre acest scop în consfătuirea lor ținută la 7 și 8 Martie 1907 au discutat proiectul de lege aflător sub dezbateră

parlamentară privitor la „starea de drept a școalelor elementare cari nu sunt de stat și venitele învățătorilor comunali și confesionali” și l-au aflat dăunător în multe privințe pentru biserica pe care o cărmuesc și o prezintă.

Dupăce numitul proiect s'a admis în mod nemijlocit la dezbateră parlamentară fără ascultarea previe a reprezentanților bisericești din patrie, și dupăce nu am avut nici ocaziunea și posibilitatea de-a cunoaște textul proiectului și a ne face prin urmare la timpul său observările înaltului Ministru de culte și instrucțiunea publică; — suntem necesați a ne adresa acum de-adreptul pe calea aceasta către amândouă casele ale dietei în speranță că glasul nostru va fi ascultat și în înțelesul acestuia proiectul de lege de sub întrebare se va remite spre revizuire Ministerului reg. ung. de culte și instrucțiunea publică, ceea ce și cerem prin aceasta cu toată stima.

Reprezentațiunea Noastră e următoarea:

Scopul proiectului prezentat și aflător sub dezbateră este regularea salarelor învățătoresci, dar acest proiect nu se restrânge numai la realizarea acestui scop ci în legătură cu aceasta se plănuiesc dispozițiuni adânc-tietoare cari schimbă raportul de drepturi și viçoare al școalelor noastre populare și în ultima analiză învoalvă și starea școalelor elementare populare, cari nu sunt de stat.

Ca reprezentanți legali ai provinciei mitropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș, în celea ce vor urma, vom aprea și a judecă dispozițiile proiectate mai ales din punctul de vedere al bisericii noastre, dupăce datoriența aceasta Ni-o impune poziția noastră oficială împreunată cu multă răspunde-

dela împlinirea căreia nu Ne este permis a ne abate.

1. Articolul de lege XXXVIII din 1868 a asigurat și-a înarticulat în lege principiul corect, care e în conformitate și cu învățătura bisericii catolice, în sensul căruia, dreptul și menirea instrucțiunii și a educațiunii cade în primul rând în sarcina familiei iară în rândul al doilea, conform dispoziției divinului întemeietor al bisericii, în sarcina bisericii. Numita lege așa dară asigură bisericilor din patrie dreptul de a ridică institute publice pentru instrucțiunea poporală, de-a alege înși-le învățătorii și profesorii, a căror salar ele îl stabilesc, ele determină manualele de învățământ și celealalte dispoziții privitoare la sistemul și metoda instrucțiunii. (Art. XXXVIII din 1868 §. 11).

Proiectul de lege din chestiune, fără să spuie direct, că legea aceasta se pune în afară de putere, în realitate o distruge.

Anume acest proiect

a) Desființează în anumite cazuri dreptul de a ridică și susține școli populare confesionale, ceea ce înamnă, că fără a pune în afară de putere dispozițiile existente în lege, biserica e despoiată de drepturile sfinte și inerente ale ei, la cari nu-i permis a renunța în nici într'un caz. (Vezi §§-ii 13, 27 și 28 ai proiectului);

b) Limitează dreptul bisericii de a aplică și de-ai înaintă pe învățătorii și de a decide singură chestia salariilor învățătoresci;

c) Desființează sau împiedecă dreptul bisericii de a-se îngriji ea de manualele școlare și de metoda instrucțiunii în școală.

Și cu ce motivează proiectul aceste dispoziții vătămătoare pentru biserică? Numai cu ajutorul de stat care se dă

ca întregire învățătorilor. Dar §. 3 al art. de lege XX din 1848 dispune ca toate trebuințele bisericesti și școlare ale confesiunilor recepte, să se acopere cu banii publici ai statului. Pentru respectarea și executarea acestei dispoziții ministerul se îndrumă ca numai după consultarea respectivelor autorități bisericesti, să prezinte un proiect de lege.

Aceasta nu s'a făcut de astădată.

Acest proiect jignește, prin urmare, biserica și în ultima analiză nu țintește decât la statificarea școlilor, folosindu-se însă în acelaș timp și de ajutorul însemnat al celor cari au susținut până acum aceste școli.

2. Paragraful 14 al articolului de lege 44 din 1868 le asigură comunelor bisericesti dreptul de a alege ele, după plac, limba de propunere a școlilor lor.

De altă parte, paragraful 58 al articolului de lege 38 din 1868 dispune ca elevii să fie instruiți în limba lor maternă.

Acest drept al bisericii noastre are o deosebită importanță în urma împrejurării că în biserica noastră limba liturgică, mai bine zis limba întregului serviciu divin e una și aceeaș cu limba maternă a credincioșilor, — cu limba română.

Și tocmai în urma acestui fapt s'a fixat în bula papală, prin care se decretează instituirea provinciei noastre mitropolitane, caracterul românesc al

bisericii noastre, pentru a se deosebi de greco-catolicii țării, cari vorbesc altă limbă.

E, prin urmare, ușor de înțeles, că înainte de toate e în interesul existenței și înfloririi bisericii noastre ca în școlile înființate și susținute de aceste biserici limba de propunere să fie limba românească, pentru că această limbă îi leagă pe credincioși de biserică, aceasta îi face să înțeleagă însemnătatea adâncă a serviciului divin, numai această limbă e în stare să-i lege de biserică și să-i țină în dragoste pentru biserică.

Prin declarațiile aceste însă nici decum nu avem intențiunea să restrângem instrucția legală a limbei statului, dimpotrivă, pe cum în trecut, așa vom face și pe viitor ce ne va fi cu putință ca din punctul de vedere al rezultatelor instrucției — școlile noastre să nu rămână în urma școlilor de stat în ce privește această țintă nobilă.

Cele amintite mai sus ne impun însă datoria să stăruim ca în școlile noastre limba de propunere să rămână limba română, pentru că altminteri nu putem realiza scopul sublim al bisericii noastre de a cultivă în sinul românimeii din această patrie adevărata religiozitate, moralitate, iubirea frățească, și alipirea fidelă către toate instituțiile patriei.

Trecutul de o mie de ani al patriei noastre dovedește, că sub conducerea bisericii, credincioșii noștri, umăr la umăr cu ceilalți cetățeni, au

știut păzi și apăra existența patriei, deși pe atunci nu erau încă școli de stat.

E foarte greu să ne declarăm cari vor fi urmările în cazul când creșterea generațiilor viitoare și supraveghierea învățătorilor se va liberă de sub influența îndrumătoare și tutela conștientioasă a bisericii; când prin salarizarea disproporționată și regularea congruei se va deșteptă în cei mai chemați doi conducători ai poporului, în preot și învățător: gelozia, invidia, și neunirea; când în urma tuturor acestora va slăbi influența bisericii; — e foarte greu să ne declarăm în această chestiune, pentru că ni-e întemeiată teama că în măsura în care se reduce influența bisericii, vor crește tendințele contrare pe cari nici decum nu le urmărește proiectul de lege.

Proiectul de lege restrânge în mod esențial dreptul bisericii noastre de a hotărâ liberă limba de propunere și e injust când dispune ca în școlile cu 50 procente elevi maghiari sau elevi cari știu limba magiară, limba de propunere să fie limba statului, pe când în școlile cu 50 procente elevi români nu stabilește drept limbă de propunere limba maternă, cu toate că articolul de lege 38 din 1868 îi impune această datorie.

Astfel de dispoziții, după convingerea noastră, nu sunt potrivite pentru a deșteptă în mințile și inimile plâpânde ale elevilor iubirea frățească, iar în

FOIȚĂ.

În clasa cultă.

— povestire originală, scrisă pentru „Unirea” de Ioan Agârbicean. —

(Continuare.)

6

Dar tu măi frate Barbule, caută ce inimă ai tu! Vezi află în ea vre-un ascunziș unde să fie că ție ți-a părut rău că alții la școală vor fi răspuns vre-odată mai bine ca tine, unde să steie tănuț că tu din egoism n'ai fi vrut să luminezi pe ortacii tăi cu ceea ce știi tu. Pătrunde adânc și vezi ce dorință pentru înălțarea ta a pătruns vreodată în aceea inimă, ce gânduri egoiste ai avut tu vre-odată pentru viața ta de om, ce vei fi odată.

Barbu le caută toate acestea, și rămâne pe gânduri. Dacă cei mai mulți în lume adevăresc vorba că „corb la corb nu-și scoate ochii, dar om la om și-i scoate,” atunci cum se poate că sufletul său a rămas așa de deosebit de al altora? Căci aceasta una Barbu o simțea tare. Ca'ntr'un vis depărtat își aducea aminte, ca băiat, dacă vedea o casă ori o jucărie și simțea că ar dori să fie a lui, zicea niște cuvinte ce-l învățase mamă-sa: „Doamne dă să nu mă mai gândesc așa.” De când și-a uitat el de vorbele acestea și iată acum îi vin iar în minte.

Afară luna strălucea tot mai vie, și bătea mai tare în geamuri. Barbu se ridică din pat, și merge încet la fereastră. Ce mândră, ce înaltă, ce vergură și sănătoasă e firea asta Doamne! Barbu se gândia că dac'ar lua pe un om ce are gânduri ucigăse, și l-ai legă o noapte ca aceasta cu fața la stele, ar trebui să-i piară gândurile păcătoase. Ori unul care iasă dintr'un cuib de păcate, dac'ar fi singur pe o câmpie într'o astfel de privesc sfântă, ar trebui să fugă, să se ascundă, căci atâta curățenie ce se desprinde din văzduh și de pe întreaga boltă, ar trebui să-l uciză, văzându-o. Și toată curățenia în lume, și toată curățenia în suflet o dă Dumnezeu, ori ce-ar zice învățații din lumea noastră! Da, cum privea la mândra minune de afară, Barbu ar fi fost gata să-i răspundă profesorului la întrebarea de ordine juridică-morală, care anume este cea dintâi bază a dreptului, care isvorește din armonie, ar fi fost gata să-i răspundă să fi știut că de zece ori îl trântește profesorul: Dumnezeu. Răspunsul acela sarbăd din carte n'are atâta adevăr cât pretuște un strop de pulvere dintr'o rază de stea.

Barbu se învioră tot mai mult cu cât gândurile sale se luminau și primiau o încheșare mai temeinică. Încet-încet simțea, că'n locul razimului de mai înainte, — credința într'o lume educată nobilă, adevărată — se strecoară în inima lui o credință, o putere, — mai mult o convingere cu mult

mai tare. — Pentruce este dar curat în lume, senin, tare? Ca acestea să piară atunci când e mai mult murdar, întunecat, fără voință? Dar și pe cer sunt mai mulți nori decât senin, neguri și nori, și sub bolta albastră urlă vigeliile. Dar pentru aceea piere seninul? Nu ci mai vărtos rămâne, când de nori nici urmă nu mai e, și luminează și mai frumos. Barbu luă pildă chiar din sara aceasta. Dar atunci simția că nici inima lui, voința lui, n'are de ce îngenunchia, ci mai cu samă trebuie să se întărească. Dacă sunt în lume răi, trebuie să fie și buni, și cel bun trebuie să aibă o altă țintă, deosebită de-aceor răi: să trăiască așa cum îi cere inima lui, dac'ar fi să fie și numai un singur astfel de om în lume. Și picur de picur ținta aceasta se încheșă în inima lui Barbu, luminându-i deodată cu tărie întreagă ființa.

După ce se puse în pat, se gândi foarte liniștit, ca un bătrân. I-se părea că-i mai mult ca înainte, că s'a adaus ceva la sufletul lui. Și se cugetă Barbu la puterea sufletului omenesc. Că o jordiță ori un baston dac'ar frânga odată, nu-l mai poate face cum a fost la început nici meșterul cel mai mare. Și dac'ar frânga un picior, locul acela, deși vindecă se va cunoaște, ori cel puțin se va simți cât vei trăi. Dar iată că ți-se frânge sufletul, îți pare că te întuneci, și nu-ți va lumina nimic mai mult. Sufletul tău nu s'a măcinat în nenumărate bucățele, dar îți pare că s'a topit, ori s'a schimbat într'o umbră,

părinți trezesc numai antipatie pentru școală, lucruri, cari nici decum nu sunt în favorul realizării scopurilor salutare urmărite de școală, fiind lucru în de-obște știut, că școala fără sprijinul și ajutorul familiei în ale creșterii elevilor nu e în stare să producă rezultate.

3. Deocamdată n'avem de gând să ne ocupăm mai amănunțit și cu acele dispoziții ale proiectului cari regulează procedura disciplinară a învățătorilor. Mai sus, punctul 1, alineat b, am amintit, în general, că aceste dispoziții restrâng dreptul garantat al bisericii relativ la numirea și amovarea învățătorilor și a învățătorilor-cantori.

Prin aceste dispoziții, în ultima analiză, învățătorii sunt scoși din cercul de drept al autorității noastre bisericesti.

Nu putem trece în tăcere nici peste acele dispoziții ale proiectului, cari din prilejul regulării salariilor învățătoarești pun în vederea guvernului un drept discreționar asupra preoților bisericii, ba, ce e mai mult, chiar și asupra autorităților superioare ale bisericii (§. 27, 28.) Aceste dispoziții relativ la regularea salariilor învățătoarești expun și preoțimea noastră la deosebite pedepse, amende, detragerea congruei, opreliștea de-a mai face instrucția religiei, cu toate că lucrurile aceste n'au loc în această lege, făcând chiar abstracție dela împrejurarea că dreptul de a dispune asupra preoțimei și mai ales dreptul de a dispune în chestiunea instrucției religioase e competența exclusivă a autorităților bisericesti superioare.

E aceasta o mare neîncredere față cu bisericile și mai ales față cu autoritățile bisericesti superioare, o neîn-

credere, pe care n'au meritat-o în schimbul jertfelor uriașe aduse în interesul instrucției populare.

Aceasta neîncredere suntem datorii a o respinge.

Nu putem trece sub tăcere nici acele dispoziții prea riguroase, după părerea noastră, cari sunt îndreptate împotriva senatelor școlare, a membrilor acestora, pe cum și a preoților și învățătorilor.

Aceste dispoziții, prin faptul că li-se dă un cerc de activitate prea vast, vor da prilej în nenumărate cazuri și canărilor, frecărilor, pedepselor și nemulțămirilor celor mai zădarnice. Cu atât mai vârtos, că judecarea ajungerii la rezultat, care pare a fi ultimul scop al acestui proiect, adică: poate-se ajunge, ca copilul nemaghiar să învețe limba ungurească atât de bine, încât să se poată înțelege în viața de toate zilele — nu se poate lăsa la aprecierea unui singur om, fie acel om ori cât de calificat.

Resumând, credem a fi izbutit să dovedim cât de vătămător e proiectul acesta pentru drepturile bisericii față de instrucția populară.

Acest proiect vatămă dreptul și libertatea bisericii noastre de a îngriji de educația poporului, drept dat de însuș divinul ei întemeietor.

A renunță la acest drept, a jertfi această libertate, nu e cu putință, fără ca să renunțe și la dreptul ei de existență și fără să-si intunece ea însaș autoritatea — în niște vremuri așa de grele, în cari cu durere trebuie să vedem manifestându-se atâtea tendințe primejdioase.

cei mai plecați servi:

Dr. Victor Mihályi m. p.

Arhiepiscop și mitropolit de Alba-Iulia.

Dr. Demetriu Radu m. p.

Episcopul Orăzii-mari.

Dr. Vasile Hossu m. p.

Episcopul Lugojului.

Ioan Georgiu m. p.

vicar general și inspector școlar.

Dr. Victor Szmigelski m. p.

inspector școlar.

Ioan Boroș m. p.

inspector școlar.

Moise Nyeș m. p.

inspector școlar.

Onorată Cameră!

Împărtășim și noi acel adevăr al dlui ministru de culte că: »Fiecare școală și fiecare învățător, dela orice școală, aibă acesta ajutor de stat sau nu, e dator a plantă și a desvoltă în sufletul elevilor spiritul de alipire către patria noastră a tuturor.«

Împărtășim acest adevăr și promitem că vom lucra pentru întruparea lui și fără privire la ajutorul de stat, în școlile aflătoare sub autoritatea noastră, — dar în direcția aceasta vom putea lucra numai dacă va rămâne în seama noastră conducerea școlii pregătirea, aplicarea și înaintarea învățătorilor, căci altcum nu putem avea nici o răspundere pentru spiritele pândite de oamenii cari și-au pregătirea în locuri, asupra cărora, serica nu e în măsură de a-și exercita influința.

Tocmai pentru aceasta nu putem primi proiectul acesta, deși recunoaștem, că dnul ministru a dovedit în favorul îmbunătățirii stării materiale a învățătorilor un zel mare.

Ne luăm deci voie a ruga On. Cameră, să binevoiască a retrage acest proiect pentru a putea fi alcătuit pe baza motivelor aduse de noi.

După cari rămânem Ai Majestații Tale Cesaro-Regesti Apostolice

Blaj, din conferența Episcopilor și a inspectorilor școlastici ai provinciei mitropolitane gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș ținută la 7 și 8 Martie 1907.

și umbra aceea a înghețat pe vecii vecilor. Și iată că deodată scapără un gând, și s'arată o privesc, și sufletul se trezește, ascultă la orice judecată ce faci și crește ca diu apă, până-l simți, până ce te simți mai tare, mai mult, cum ai fost înainte.

* * *

Dimineața se sculă târziu și Munteanu eră în cancelarie când intră Barbu. Se făcu deodată foarte vesel:

„A bună dimineața, se vede c'ai durmit bine. Așa trebuie: tinărul să dearmă c'atunci ia puteri pentru o viață mai lungă și mai sănătoasă Dar ia spune-mi, așa-i că ieri numai ai glumit?

— N'am glumit de loc. Am spus adevărul.

— Așa dar tot rămâi pe lângă hotărârea d-tale de a mă părăsi?

— Tot!

Munteanu tuși odată, își schimbă glasul, și spuse cât putu el de simțit:

— „Chiar acum! Le-am spus femeilor și ele nu vreau să creadă. Zic că abia te-au cunoscut, nici n'ai fost atâta în familia noastră, și chiar acum are să vină și o nepoată de-a mea. Hortensia își face de-acum planuri cum își vor petrece cu d-ta dacă vine și Mărioara.“

Barbu nu putu să-și stăpânească un zimbet.

— „Pentru ce-ți vine să răzi?“ întrebă Munteanu neliniștit.

— Pentrucă eu doar nu-s de ieri de alaltă ieri aici, să se înceapă numai acum petrecerea.“ — Advocatul simți împunsătura, dar adause totuș cu aceaș glas:

— Vezi că Hortensia e cam retrasă. Dar dacă are odată o soată să vezi numai că se schimbă. Știu eu că are să se schimbe.“

— Asta e tot una, dle Munteanu, ști d-ta cum sunt eu. Dacă-mi pun odată ceva în gând, trebuie s'o fac. Poate e o nenorocire asta la mine. Ce zici D-ta?“

Dar Munteanu nu mai zise nimic, căci ușa dela cancelarie scârțâi și doi țărani intrară, lăsându-și căciulile pe trepte.

— „Noroc să deo Dumnezeu la Măria sa.

— Să trșiți“ răspunse scurt Munteanu.

„Da cei, nici acum nu vi se împare cu dreptatea ce vi s'a făcut. Pe voi nici Dumnezeu că-i Dumnezeu și nu vă poate împacă.“

(Va urmă).

Noutăți.

Hymen. Emil Căliman, cleric abs. și Victoria Graur căsătoriți.

Medalii românești. Reuniunea femeilor române din Cluj „Sf. Maria” ca să stărneasă evlavie în popor a bătut medalii cu icoana Maicii Preceste și inscripțiune românească. Sunt de două feluri albe și de aramă galbină. Să vând în folosul bisericii din Cluj, 100 buc. costă 10 cor. plus porto rec. la Dr. Iuliu Florian secretarul reuniunii. Le recomandăm cu căldură fiind frumoase și cu gust esecutate.

Mulțumită publică. Subscriși ca reprezentanți ai preoției din districtul protopopesc gr.-cat. al Dicioșanmărtinului, și pe această cale ne ținem de cea mai sfântă datorie să exprimăm profunză noastră mulțumită față de Academia Română din București pentru prețiosul dar de 33 opuri în 40 volume și cărți de netăgăduită valoare științifică și literară, dat pentru biblioteca noastră districtuală. Mulțumindu-ne anticipativ pentru ospitalitate și bunăvoință, am rămas: Dicsă-Szent-Márton, la 9 Martie 1907. Devotați servi: *Laurențiu Pascu*, v.-protopop. *Gregoriu Nistor*, paroh, bibliotecar districtual. *Mihon Dascăl*, notar districtual și paroh.

Convocare. Membrii reuniunii „Maica Domnului” a femeilor gr.-cat. pentru decorarea bisericii din Nou-român, prin aceasta să convoacă la a II-a adunare generală, ce se va ține în 24 Martie n. a. c. 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul despre activitatea comitetului și averei reuniunii. 3. Alegerea unei comisiuni de 6 pentru cenzurarea raportului de sub p. 2. 4. Raportul comisiunii. 5. Statorirea bugetului. 6. Alegerea celor 3 membrii în comisiunea verificatoare. 7. Eventuale propuneri. 8. Închiderea adunării. — Nou-român, în 10 Martie n. 1907. *Maria Bonca* născ. *Bugner*, prezidentă. *Alexandru Bugner*, secretar.

Aviz. Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că Atelierul de țesături și cusături a Reuniunii femeilor române din comitatul Huniadoarei în Orăștie s'a deschis. În atelier se primesc comande și se pregătesc următorii articli de industrie de casă: costume, plăci pentru bluze și cămeși de noapte pentru bărbați, surtucuri pentru copii, jileuri cu cusături pentru domni, garnituri de fețe de masă pentru cafe și ceaiu, covoare, perdele, ștergere, mici obiecte practice, ca fugătoare tablete, acoperitoare de pâne, de credenți și tot felul de țesături pentru menaj ca ciarciafuri de pânză, mășariți, ștergere de pâne, de talere, pocale și alte obiecte țesute și cusute. Modelele se pot alege la atelier, unde conducătoarea doamna *Tiberia P. Barcian* v'a servi cu deslușirile necesare. Comandele se fac la subscrisa Orăștie la 15 Martie 1907. *Victoria Dr. Erdélyi*, directoară.

„*Arina*”, institut de credit și economii societate pe acții, domiciliată în Sanislău (Szaniszló, comitatul Sătmar); — cu ziua de 12 Martie n. 1907 începându-și activitatea, aduce la cunoștința On. Public, că: 1. Primește depuneri spre fructificare, pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent. 2. Acoardă împrumuturi hipotecari. 3. Excomptează cambii. 4. Acoardă credite per amane. 5. Lombardează efecte. 6. Acoardă credite în cont curent și credite personali. 7. Îngrijește afaceri de bancă. — *Direcțiunea.*

Convocare. Locuitorii comitatului Târnavei-mici se convoacă la adunarea populară, ce se va țineă Duminecă la 24 Martie st. n. 1907 în piața comunei Bachnea (Bonyha) la oarele 11 a. m. cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Votul universal. 3. Libertatea presei. 4. Proiectele de lege referitoare la școlile și învățătorii populari confesionali. 5. Proiect de rezoluțiune. 6. Închiderea adunării. Bachnea (Bonyha) în 17 Martie 1907. *Simeon Caluțiu*, Dr. *Alexandru Morariu*, Dr. *Romul Boilă*, *Nicolae Todoran*, *Laurențiu Pascu*, *Iosif Lita*, și alții.

Convocator. Locuitorii din cercurile electorale Ighiu și Trăscău să convoacă la adunarea populară, ce se va țineă Luni la 25 Martie n. a. c. în curtea școlii gr.-or. din Abrud-sat la oarele 11 a. m. cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Discușiune și proiect de rezoluțiune asupra sufragiului universal. proiectului de lege despre școlile comunale și confesionale, și asupra vorbirii ministrului de interne trimisă comunelor spre afișare. Ab. ud.—Câmpeni, în 11 Martie n. 1907. Dr. *Laurențiu Pop*, Dr. *George David*, *Candin David*, *Iosif Gomboș*, *Ioan Simu*, *Demetriu Goia*, *Grigorie Sima*, *Nicolae Oniciu*, *Vasile Oniciu*, *Petru Macavei*, *Silviu Lăzar*, Dr. *Vasile Fodor*, *Petru Popoviciu*, *A. Danciu*, *Alex. Furdui*, Dr. *Vasile Preda*, Dr. *Zosim Chirtop*, *Romul Furdui*, *C. Cothișel*, *Ionu Nicola*, *Nicolau Onețiu*, *V. Chirtop*, *Teodor Orlea*, *Traian Andreica*, *Iuliu Poruț*, *Iosif Sabo*, *Vasile Andreica*, *Vasile Marc*, *Emanuil Beșu*, *Ioan Fodorean*, *Nicolae Cristea*, *Nicolae Baișan*, *Ioan Anca*, *Ioan Danciu*, *Al. Lupu*, *Al. Jurca*, *N. David*, *George Lupu*, *Nicolau Jurca*, *Alex. Crâșnic*, *Ioan Macaveiu*, *Dumitru Bodea*, *Nic. David*, *Nicolae Ciama*, *Simion David*, *Nicolae David*, *Simion Dandea*, *Nicolae Macavei Lița*, *Traian Macaveiu*, *Ioan Agârbiceanu*, *Alex. Macaveiu*, *Ioan Popa*, *V. Macaveiu*, *Al. Danciu*.

Farmacie românească în Alba-Iulia. Ne permitem a recomanda atențiunii On. public din Alba-Iulia și jur, că farmacia „la sf. Ștefan” din piața Alba-Iuliei (lângă casa orașenească) odinioară a Dnui Leo Storffer, trece cu ziua de 4 Aprilie a. c. în proprietatea Dnui Nicolau Vlad, farmacist în Orăștie. Cunoscând renumele bun ce și l-a câștigat această firmă în piața Orăștiei, nu ne îndoiim, că și farmacia cea nouă din piața Alba-Iuliei, condusă de fiul Dsale Dnui Virgil Vlad, se va nizu ca în curând să-și câștige prin satisfacerea tuturor așteptărilor mușterilor săi, cea mai mare și mai deplină încredere.

Celea mai bună recoltă de napi. Au trecut timpurile când economul era îndestulit dacă avea napi mulți. Astăzi însă și cel mai mic econom știe, că prețul napului nu-l face mulțimea ci bunătatea, adică ce putere de nutriție au napii ce-i are. Ca să avem niște napi buni se recere ca sămânța să nu fie luată de pe butaș ci de pe napi de 4—8 Klo grei, acestia însă, trebuie căutați cât se poate de cu grijă. De prezinte altă firmă afară de firma *Mautner O.* din Budapesta, liferantul curții imp. reg. nu este care să se ocupe cu mai mare grijă pentru aducerea în circulație a sămânței de napi. Afară de aceea sămânța e și împregnată, ceea ce ajută mult la răsărire și nu o strică nici insectele. Să recomandă dar să sămânăm numai sămânța împregnată alui *Mauthner*; deosebirea de preț va fi despăgubită prin o recoltă avută.

Necrolog. † *Leontin Pop*, jude de tribunal în penziune, membru pe viață al Asociațiunii, etc. Joi în 14 Martie a. c. la oarele 10 $\frac{1}{2}$ a. m. după lungi suferințe, împărășit fiind cu sf. Taine, a adormit în Domnul, în anul al 73-lea al vieții și 38-lea al fericitei

sale căsătorii. Rămășițele neuitatului defunct s'au transportat de acasă la Morlaca, unde în 17 Martie s'au așezat în cripta familiară. Odihnească în pace și să-i fie memoria binecuvântată!

— † *Teodor Pop*, protopop în Ortelec și membru al Asociațiunii, după un morb îndelungat, provăzut fiind cu ss. Sacramente ale moribunților, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 16 Martie n. c. la 4 oare dimineața, în anul al 74-lea al vieții 47-lea al preoției și al fericitei sale căsătorii.

— † *Elena Ștefan* născută *Gozman*, preteasă și învățătoare gr.-cat. după un morb de-o săptămână dar grele suferințe în etate de 30 ani și 2 $\frac{1}{2}$ ani ai căsătoriei, în 12 Martie n. la oarele 1 $\frac{1}{2}$ dimineața, împărășită fiind cu s. Taine a muribunților, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, ca părtășe să se facă de viața de veci. O deplâng. soțul învăduvit, părinți, frați și număroase rudeni.

În veci amintirea lor!

Proprietar-editor: **Aurel C. Domșa.**
p. redacție rezponz.: **Augustin Gruția.**

AVIZ! Mai am de vânzare vită de vie foarte frumoasă altoită în vită americană cu rădăcină, după cel mai excelent metod (altorelmennoasă), și anume: din muscateler 2000 bucăți; din fetești (leányka) 1800 bucăți; din risling italian (Welch risling) 2000 buc.; din Som (smeger) 1000 buc.; și din moi (albi) 1300 bucăți. — Comandele să se trimită la adresa: *George Șerban*, par. gr.-cat. *Smig (Somogyom)*, p. *Medgyes.* (13) 3—3

6500 meri nobili

de 4 și 5 ani

de soiurile *Batull*, *Carmelit-Reinette*, *Cassel-Reinette*, *Goldparmän*, *Poinic*, *Stettin*

sunt de vânzare

la moșia subscrisei din *Smig (Somogyom)*.

Prețul unui pom numai 70 fl. (35 cr.), la cumpărări în masă delă 200 bucăți în sus 10% rabat.

Prețul e a se aseună deodată cu comandele la adresa subscrisei. — Spedarea se efectuește din gara *Medgyes*, și până aci fără spese.

Emilia Dr. Russu,
soție de avocat.

(15) 1—3

Sibiu — Nagyszeben.

FISCHER & COMP. NAGYENYED Ungaria.

100 JUG. CAT.

Cei mai frumoși pomi rădători.

Cei mai buni altoi de vite.

80.000 arbori fructiferi.
1 milion plante pentru gard viu.
1 milion sujețe (pădureți).
Arburi de promenade, lufișe decorative
roza poame cu boabe etc.

1 $\frac{1}{2}$ milion altoi de vite
Vite europene și americane
cu și fără rădăcină.
Cataloge și instrucțiune de
cultivare gratis.

ȘCOALELE de POMI și VITE de VIE IMPREUNATE FISCHER & COMP. și M. AMBROSI.